

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/41,43

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/9472
Karar No. 2022/15930
Tarihi: 01.12.2022

●İŞLETME
●İŞYERİ/İŞLETME AYRIMINDA ESAS ALINACA KKRİTERLER

ÖZETİ: Yetki tespitine konu birimler arasında hukuki bağıllık, amaçta birlik ve yönetimde birlik unsurları mevcut olduğundan, tespit konusu birimlerin tamamının tek bir işyeri niteliğinde olduğu tartışmasızdır. Bu itibarla toplu iş sözleşmesi yetkisi için davalı Sendika tarafından yarıdan fazla çoğunluğun sağlanması gerekmekte ise de yeterli çoğunluğun mevcut olmadığı açık olduğundan, davanın kabulü ile yetki tespitinin iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

DAVA: Taraflar arasında İlk Derece Mahkemesinde görülen ve istinaf incelemesinden geçen yetki tespitine itiraz davasında verilen karar hakkında yapılan temyiz incelemesi sonucunda, Dairece İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 30. Hukuk Dairesi kararının kaldırılmasına ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda; davanın reddine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davacı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de; davanın niteliği gereğince ivedi şekilde sonuçlandırılması öngörüldüğünden duruşma isteğinin reddine ve incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verildikten ve dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 1510086 sayı ve 19.06.2019 tarihli yazısı ile Türkiye Ticaret, Kooperatif, Eğitim, Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikasının (Tez-Koop İş Sendikası), Comdata Teknoloji ve Müşteri Hizmetleri AŞ (Comdata AŞ) ve bağlı işyerlerinde toplu iş sözleşmesi bağlatmaya yetkili kılındığını, Sendikanın bağlı olduğu işkolunun müvekkili Şirketin faaliyet gösterdiği işkolundan farklı olması ve birden çok işyerinde faaliyet göstermekte olan müvekkili Şirketin tespite konu bütün işyerlerinin esasen amaç ve yönetimde birlik içerisinde bulunmaları sebebiyle Şirket nezdinde işyeri toplu iş sözleşmesi imzalanması ve yarıdan fazla oranının aranması gerekirken işletme toplu iş sözleşmesi imzalanması adına yapılan yetki tespitinde yüzde kırk oranının aranmış olması sebebiyle Bakanlıkça verilen yetki tespiti kararına itiraz ettiklerini, müvekkili Şirketin faaliyette bulunduğu işkolunun Sendikanın kurulu olduğu işkolundan farklı olduğunu, Tez-Koop İş Sendikasının 10 sıra numaralı ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar işkolunda kurulu bir sendika olduğunu; ancak çağrı merkezi hizmeti sağlayan Comdata AŞ'nin iletişim işkolunda faaliyet gösterdiğini, farklı işkolunda kurulu olan Tez-Koop İş Sendikasının Şirket nezdinde yetkili olamayacağını kabul edilmesi gerektiğini, müvekkili Şirketin birden fazla fiziki birimde faaliyet gösteren işyerlerinin birbirinden bağımsız olmadığını, amaçta ve yönetimde birlik içerisinde bulunan işyerleri arasında işyeri bütünlüğünün mevcut olduğunu, bu durumda imzalanması gereken toplu iş sözleşmesinin niteliğinin işyeri toplu iş sözleşmesi olması gerektiğini ve yetkili sendika için de yarıdan fazla oran aranması gerektiğini, tespitin işletme toplu iş sözleşmesi imzalamak için Kanun'da öngörölmüş olan yüzde kırklık oran doğrultusunda verildiğini, oysa işletme toplu iş sözleşmesinin varlığı için aynı işkolunda kurulu birbirinden bağımsız işyerlerinin varlığının gerektiğini, bütün işyerlerinin yönetiminin tek elden yürütüldüğü Comdata AŞ nezdinde tek bir işyeri bütünlüğünün söz konusu olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 1510086 sayı ve 19.06.2019 tarihli yazısı ile Tez-Koop İş Sendikası lehine verilmiş olumlu yetki tespit kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili cevap dilekçesinde; davanın reddine karar verilmesi gerektiğini, Bakanlıkça yapılan tespitin yerinde olduğunu, yetkili sendikanın belirlenmesinde 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 41 inci maddesine göre Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) yapılan işçi bildirimlerinin esas alınacağını, yetki tespiti incelemesi yapılırken 10 No.lu işkolunda bulunan işyerlerinin baz alındığını, 1057336, 1204216, 1072586, 1168030, 1231687, 1112058, 1117905, 1106806, 1621758, 1128767, 1342598, 1026197, 1114530, 1689099 sicil numaralı işyerlerinin 10 No.lu ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar işkolunda kurulu bulduklarını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Tez-Koop İş Sendikası vekili cevap dilekçesinde; davacının itirazının kötü niyetli olduğunu ve amacın toplu iş sözleşmesi yapma sürecini uzatmak olduğunu, işkolu tespitinin istenmesinin hukuki dayanağının bulunmadığını, yetki sürecinin başlaması hâlinde işkolu tespitinin bir sonraki dönem için geçerli olacağını, yürütülen faaliyetin niteliğinin tespitinde SGK kayıtlarının esas alınacağını, davacının kurulu işyerlerinin tescil ettirildiği işkolunun 8220 NACE kodlu ve 10 No.lu işkolunda yer aldığını, çağrı merkezi işlerinin hizmet verdikleri işyerlerinin yardımcı nitelikli işleri olduğunu, davacı işyerinin ülke genelinde aynı işkolunda yer alan on işyerinin bulunduğunu, Bakanlığın da buna yönelik işletme düzeyinde yetki tespitinde bulunduğunu, sendikaya üye işçi sayısına ilişkin bir itirazın olmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 29.09.2020 tarihli ve 2019/246 Esas, 2020/221 Karar sayılı kararı ile yetki tespitinde hukuka aykırı bir durum olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 30. Hukuk Dairesinin 02.02.2021 tarihli ve 2020/2739 Esas ve 2021/232 Karar sayılı kararı ile;

“...Davalı Tez-Koop İş Sendikasının başvuru tarihi itibarıyla çalışan sendikalı üye sayısı oranının %41,73 olduğu, İlgili Bakanlıkça yapılan yetki tespiti sonucu tanzim edilen 19/06/2019 tarihli ve 10864794-103.02- E.1510086 sayılı Yetki Tespiti hakkındaki yazıda hukuka aykırı bir durumun bulunmadığı yine 6386 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 5/2. maddesine göre yeni bir Toplu İş Sözleşmesi için yetki süreci başlamış ise işkolu tespitinin sonraki dönem için geçerli olacağı bu aşamada yapılan itirazın yetki sürecini kesintiye uğratmayacağı...” gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2.Dairemizin 27.05.2021 tarihli ve 2021/4708 Esas, 2021/9638 Karar sayılı ilâmı ile;

“...
1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Somut uyuşmazlıkta, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 28/05/2019 başvuru tarihi itibarıyla davacıya ait 8 birimin işletme teşkil ettiği, işletmede toplam 3566 işçi çalıştığı ve 1488 sendika üyesi bulunduğu gerekçesiyle davalı sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek gerekli çoğunluğu sağladığına dair 19/06/2019 tarih ve 1510086 sayılı olumlu yetki tespit kararı verilmiştir.

Mahkemece davanın reddine karar verilmiş ise de yapılan araştırma eksik ve hüküm kurmaya yeterli bulunmamaktadır.

Somut uyuşmazlıkta davacı işveren tarafından yetki tespitine esas alınan birimlerin tek bir işyeri niteliğinde olduğu ve sendika tarafından yarından fazla çoğunluğun sağlanması gerektiği iddia edilmiştir. Dosya kapsamına göre de aynı işkolunda yer alan tespite konu birimlerin tek bir işyeri niteliğinde olup olmadığı yahut işletme niteliğinde olup olmadığı hususunun duraksamaya yer vermeyecek şekilde tespiti gerekmektedir. Bu konuda bilirkişiler tarafından düzenlenen rapor da hükme esas alınabilecek nitelikte değildir.

Bu noktada bir toplu iş sözleşmesi ünitesi olarak işyeri ve işletme kavramlarının açıklanması faydalı olacaktır.

6356 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında işyeri kavramı yönünden 4857 sayılı Kanun'a atıf yapılmıştır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin gerekçesinde, işyeri, teknik bir amaca diğer bir deyişle mal ve hizmet üretimine yönelik ve değişik unsurlardan meydana gelen bir birim olarak belirtilmiştir. İşyerinin sınırlarının saptanmasında “işyerine bağlı yerler” ile “eklentiler” ve “araçların” bir birim kapsamında oldukları belirtildikten sonra özellikle bir işyerinin mal ve hizmet üretimi için ayrı bir alanı da kullanması halinde bunların tek işyeri mi yoksa birbirinden bağımsız işyerleri mi sayılacağı konusunda “amaçta birlik” yani aynı teknik amaca bağlı olarak üretimde bulunma, nitelik yönünden bağlılık ve “yönetimde birlik” yani aynı yönetim altında örgütlenmiş olma şartlarının aranacağı düzenlenmiştir. Öte yandan, teknolojik ve ekonomik gelişmeler doğrultusunda bir işyeri çerçevesinde mal ve hizmet üretimi, pazarlama ve müşterilere sunum hususlarının çok yönlü bir yapısal değişikliği gerektirmesi sebebiyle, bir işyerinin amacının gerçekleşmesinde işlerin görülmesi işyerinin kurulu bulunduğu “yerin” dışına taşmış, özellikle “iş organizasyonu” içerisinde, işyeri niteliğinde olmayan irtibat bürolarına veya yurt genelinde veya ilin içinde işlerin yürütüldüğü örgütlenmeye kadar genişletmek ihtiyacı duyulmuştur. Bu bağlamda 4857 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinde “İşyeri, işyerine bağlı yerler, eklentiler ve araçlar ile oluşturulan iş organizasyonu kapsamında bir bütündür.” hükmü düzenlenmiştir.

Diğer taraftan 6356 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, bir gerçek ve tüzel kişiye veya bir kamu kurum ve kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok işyerinin bulunduğu işyerlerinde, toplu iş sözleşmesinin ancak işletme düzeyinde yapılabileceği ifade edilmiştir. Belirtilen düzenleme emredici nitelikte olup kamu düzenine ilişkindir (CANBOLAT, Talat: Toplu İş Sözleşmesinin Düzeyi ve Türleri, İstanbul 2013, s.128; DOĞAN YENİSEY, Kübra: İş Hukukunda İşyeri ve İşletme,

İstanbul 2007, s.344). Dairemizin uygulaması da, işletme toplu iş sözleşmesine ilişkin hükmün kamu düzenine ilişkin olduğu yönündedir.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular karşısında, mahkemece aralarında hukuk fakültesi iş hukuku anabilim dalında görev yapan öğretim üyesi, çağrı merkezi hizmeti konusunda uzman bilirkişi ve insan kaynakları/işletme uzmanı bilirkişilerin yer aldığı bir bilirkişi kurulu teşkil edilmeli, şirket merkezinde keşif icra edilmeli, diğer illerde bulunan birimlerin işleyişine yönelik bilgi ve belgeler getirilmeli, tespit konusu birimlerin bağımsız şekilde faaliyetinin bulunup bulunmadığı tespit edilmeli, bütün birimlerin merkezden yönetilip yönetilmediği belirlenmeli, bu hususlarda tarafların beyanı alınmalı, tespit konusu birimlerde yetki başvuru tarihi itibarıyla çalışan işçileri ve sendika üyelerini gösterir Bakanlık kayıtları getirilmeli, yukarıda belirtilen ilkeler ışığında tespit konusu birimlerin iş organizasyonu kapsamında tek bir işyeri niteliğinde bulunup bulunmadığı duraksamaya yer vermeyecek şekilde tespit edilmeli, gerekirse farklı illerde bulunan birimlerde de keşif suretiyle bilirkişi incelemesi icra edilmeli ve oluşacak sonuca göre karar verilmelidir. ...” gerekçesiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması ortadan kaldırılmasına ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

B. İlk Derece Mahkemesince Bozmaya Uyularak Verilen Karar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...keşif sonucu alınan bilirkişi heyeti raporunda şirketin organizasyon şemasından İstanbul merkezin hem yönetim hem de Anadolu'daki diğer birimler gibi operasyon birimi işlevine sahip olduğu, İstanbul'daki yönetim biriminin işyeri kiralanması, mal ya da hizmet tedariki ve benzeri diğer idari hizmetleri şirketin tüm birimleri için yerine getirdiği, İstanbul merkez dışındaki birimlerde çalışanların sadece müşteri temsilcileri, takım liderleri, eğitmenler ve operasyon yöneticileri şeklinde operasyon görevlileri oldukları, teknik ve idari organizasyon açısından İstanbul merkez ve diğer birimler arasında organik bağın olduğu, tek elden yönetildiği, iki birimin tek bir iş yeri sayılabilmesi için bu birimler arasında ayrıca amaçta birliğin bulunması gerektiği, amaçta birlik unsuru açısından davacının iş organizasyonu itibarıyla farklı birimlerde yapılan işlerin ortak bir tek amacın farklı aşamalarını oluşturup birbirini tamamlama unsurunun olmadığı, bunun sonucu olarak davacının birimi kapattığında iş akışında bir aksama olmayacağı, iş organizasyon bütünlüğünün bozulmayacağı, dava konusu olayda farklı birimlerin aynı hizmetin üretimi için örgütlenmesi olduğu yani işin niteliği yönünden zorunlu bir bağıllık olmadığı, davacıya ait her bir birimin merkeze bağlı ancak işte teknik açıdan bir bütünün birbirini tamamlayan zorunlu aşamaları, unsurları olarak yer almadığının belirtildiği, mahkememizce de bilirkişi heyeti raporuna itibar edilmiş olup bu şekilde birimlerin her birinin ayrı işyeri olarak değerlendirileceği ve davacıya ait işletmeden söz edileceği kabul edilerek üye sayısı %41,73 olduğundan işletme toplu iş sözleşmesi için gereken çoğunluğun sağlandığı..." gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili; somut olayda müvekkili Şirkete ait birimlerde hukuki birlik, yönetimde birlik ve amaçta birlik kriterlerinin mevcut olduğunu, aleyhe hususlarını kabul etmediklerini, 04.04.2022 tarihli bilirkişi raporunun hukuki değerlendirme kısmı dışındaki teknik bölümünden müvekkili Şirkete ait birimlerin tek bir işyeri olduğunun açıkça tespit edildiğini, teknik bilirkişi tarafından müvekkili Şirketin iş organizasyonu incelendiğinde; tüm yönetim faaliyetinin İstanbul merkez tarafından yapıldığının, merkez dışındaki diğer birimlerde sadece operasyonel personelin bulunduğu, tüm ticari anlaşmalarının sadece İstanbul merkez tarafından imzalandığının, merkez dışındaki birimlerin ticari anlaşma yapma olanakları bulunmadığının, işyeri kiralanması ve idari işlemlerin yerine getirilmesi gibi işlemlerin İstanbul merkez tarafından tüm birimleri adına yapıldığının ve bu birimlerin belirtilen işlemleri yapma ihtimalinin bulunmadığını, İstanbul dışındaki birimlerde satış ve pazarlama birimlerinin bulunmadığını, hangi müşteriye hangi birimin bakacağına İstanbul merkezin karar verdiğini, teknik ve idari organizasyon açısından İstanbul merkez ile diğer birimler arasında organik bağ olduğunu, Şirketin tek elden yönetildiğinin tespit edildiğini, doğrudan aynı mal ya da hizmet üretiminin gerçekleştirildiği birimlerin aynı teknik amacı takip ettiklerinin ve amaçta birlik unsurunun gerçekleştiğinin tartışma dışı olduğunu, müvekkili Şirkete ait ve yetki tespitine konu edilen birimlerin tamamen hukuki birlik, yönetimde birlik ve amaçta birlik kriterlerine sahip olduğunu, birimlerdeki çalışanların tamamının aynı ortak çıkarlara hizmet ettiğini, tüm birimlerin aynı bina içerisindeki farklı odalara benzediğini, müvekkili Şirkete yönlendirilen çağrılarının merkez tarafından farklı lokasyonlara dağıtıldığını, farklı lokasyonlardaki çağrı merkezlerinin bağımsız bir organizasyon niteliği taşımadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 6356 Kanun'un 41 inci ve devamı maddeleri kapsamında yetki tespitine itiraz istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı" kenar başlıklı 53 üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler."

2. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki” kenar başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrası da şöyledir:

“Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarısından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.”

3. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki tespiti için başvuru” kenar başlıklı 42 nci maddesi ise şöyledir:

“(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığına ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

4. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki itirazı” kenar başlıklı 43 üncü maddesi de şöyledir:

“(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması

hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur.”

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyumsuzluğun hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. İnceleme konusu davada, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 28.05.2019 başvuru tarihi itibarıyla davacıya ait birimlerin işletme teşkil ettiği, işletmede toplam 3.566 işçi çalıştığı ve 1.488 sendika üyesi bulunduğu gerekçesiyle davalı Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gerekli çoğunluğu sağladığına dair 19.06.2019 tarihli ve 1510086 sayılı olumlu yetki tespit kararı verilmiştir.

3. Somut uyumsuzlukta davacı işveren tarafından yetki tespitine esas alınan birimlerin tek bir işyeri niteliğinde olduğu ve Sendika tarafından yarım dan fazla çoğunluğun sağlanması gerektiği iddia edilmiş; Dairemizce tespite esas alınan birimlerin tek bir işyeri niteliğinde olup olmadığının belirlenmesi bakımından bozma kararı verilmiştir. İlk Derece Mahkemesince uyulan bozma kararı doğrultusunda getirilmesi gerektiği belirtilen bilgi ve belgeler temin edilmiş; keşif icrası ile bilirkişi raporu alınmış ve yapılan araştırma neticesinde davanın reddine karar verilmiştir. Ne var ki Mahkemece verilen karar dosya içeriğine uygun düşmemektedir.

4. Dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler ile örtüşen bilirkişi raporunda yer alan tespitler “Şirketin organizasyon şemasından İstanbul merkezin hem yönetim hem de Anadolu’daki diğer birimler gibi operasyon birimi işlevine sahip olduğu, İstanbul’daki yönetim biriminin örneğin işyeri kiralanması, mal ya da hizmet tedariki ve benzeri diğeri idari hizmetleri şirketin tüm birimleri için yerine getirdiği, dolayısıyla İstanbul merkez dışındaki birimlerde çalışanların sadece müşteri temsilcileri, takım liderleri, eğitmenler ve operasyon yöneticileri şeklinde operasyon görevlileri olduğu, İstanbul dışındaki birimlerin pazarlama ve satış birimi olmadığı, kendi müşterilerini bulmadığı, müşterilerin genel merkez tarafından bulunduğu, hangi müşteriye hangi birim tarafından bakılacağına genel merkez tarafından organize edildiği ... teknik ve idari organizasyon açısından İstanbul merkez ile diğer birimler arasında organik bağın olduğu, tek elden yönetildiği, İstanbul dışındaki birimlerde operasyon ile sınırlı olup, İK, muhasebe vb bir işlevinin bulunmadığı, ancak bu organizasyon yapısının tek bir zorunluluk olmayıp diğer illerdeki vergi ve

sosyal sigorta teşvik uygulamaları, keza başı müşteriler açısından potansiyel arayanların şivelerinin bilinmesi gereği gibi nedenlerle davacının bu şekilde tüm Türkiye'ye yayılan bir iş organizasyonunu tercih ettiği anlaşılmıştır.” şeklindedir.

5. Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre yetki tespitine konu birimler arasında hukuki bağıllık, amaçta birlik ve yönetimde birlik unsurları mevcut olduğundan, tespit konusu birimlerin tamamının tek bir işyeri niteliğinde olduğu tartışmasızdır. Bu itibarla toplu iş sözleşmesi yetkisi için davalı Sendika tarafından yarından fazla çoğunluğun sağlanması gerekmekte ise de yeterli çoğunluğun mevcut olmadığı açık olduğundan, davanın kabulü ile yetki tespitinin iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir. Belirtilen sebeplerle 6356 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hükmün bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan sebeplerle;

1. Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. Davanın KABULÜ ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 19.06.2019 tarihli ve 1510086 sayılı yetki tespiti kararının İPTALİNE,

3. Karar tarihi itibarıyla alınması gerekli 80,70 TL harçtan, peşin alınan 44,40 TL harcın mahsubuyla bakiye 36,30 TL harcın davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı harçtan muaf olduğundan davalı Türkiye Ticaret Kooperatif Eğitim Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikası'ndan alınarak Hazineye gelir kaydına,

4. Davacının yatırdığı istinaf karar harcı 54,40TL ve istinaf yoluna başvurma harcı 148,60 TL olmak üzere toplam 203,00 TL'nin davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı harçtan muaf olduğundan davalı Türkiye Ticaret Kooperatif Eğitim Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikası'ndan alınarak davacıya verilmesine,

5. Davacı vekille temsil edildiğinden, karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre 9.200,00 TL vekâlet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine,

6. Davacı tarafından yapılan 7.451,40 TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine, davalıların yaptığı yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına,

7. Yatırılan gider avanslarından varsa kullanılmayan bakiyelerinin ilgili tarafa iadesine,

8. Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı Türkiye Ticaret Kooperatif Eğitim Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikası'na iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

01.12.2022 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.